

התחדשות בקיבוץ

צילומים: צבי טרלובסקי
מזה מספר שנים מלווה טרלובסקי, עובד סוציאלי מקיבוץ בחן, את השתנות הנוף האנושי והארכיטקטוני בקיבוץ המתחדש, דרך עדשת המצלמה. את התוצאה ערך לספר דיגיטלי "דימויים משתנים", אותו אפשר לקבל דרך האימייל: shlomitzvi@bezeqint.net

זה מה שיהיה

להחזיר את "המוסד"

ב"מוסד החינוכי החדש" הקיבוץ הוא חוויה והתנסות גדולה וארוכה. ואפשרות להקים עם התלמידים "מערכת חיים ולימודים" המאפשרת מגוון רחב של התנסויות

יותר. מחקר חדש של MIT על מוטיבציה בעבודה, מגלה כי הרצון לאתגר, עניין ותחושת שליחות – חזק מהרצון לתג' מול הכסף. אנשים כאלה גידלה המערכת שלנו, אנשים כאלה היא יכולה לגדל מחדש.

ברוך מירקין מספר, מעטו של מאיר שלו: "ביום הראשון ללימודים פינס היה תולה כרוז גדולה בה היה כתוב: לא חרבו של החייל כבשה את הארץ, אלא מחרש-תו של האיכר" ("רומן רוסי", עמוד 198). אין ילד שלא זוכר כרוז שהיו בה אומץ, וקריאת תיגר, ואמירה חדה וברורה על המציאות, העולם והאדם. מי יכול לדמיין שיח כזה היום? "המערכת" צריכה שיהיו לה אמירות ברורות, בצד היכולת להתנ"סות בחופש, באחריות ובבחירה. המערכת צריכה לומר, ולרצות, ולהתאמץ שיבחרו במה שהיא חושבת שהוא נכון – חיי קיבוץ, ולהאמין בעצמה מתוך מקום שאינו מפחד לתת לכל דור לתרגם זאת מחדש. פניה של "המערכת" החדשה הם הק' מתו מחדש של "המוסד" השומרי ההיס'טורי – הפעם במתכונת של המאה ה-21, לא של המאה ה-19. לא כמערכת מבט'לת ופוסלת וחלופית לעולם המשפחה ולהורים – אלא כמערכת שווה, אבל חצי אחוז פחות. לא כמערכת הכנה להגשמה ולקיבוץ, אלא כמקום המאפשר ללמוד ולבדוק זאת לפי הגיל ושלב החיים. לא כמערכת שתנועת הנוער היא חלופה רעיונית וחינוכית לה, אלא כמקום בו "רוח תנועת הנוער" משולבת במהותה לכל אורך היום והשנה. במוסד החינוכי החדש, הקיבוץ הוא חוויה והתנסות אחת גדולה וארוכה.

המוסד החדש יהיה ביטוי לאפשרות להקים עם התלמידים "מערכת חיים-לימודים" שלמה, המאפשרת מגוון רחב של התנסויות חיים – אורחות הלימודים, קבלת החלטות, משימתיות בחברה, ת'נסויות קבוצתיות.

"כל העונות בוערות בענף שלי", ו"ז'רעים שלי קוצרים עוד שנים", אמר פינס. הגיע העונה של הקיבוץ, תחת כל בערה של כליה צומחת בערה של התחדשות. קיבוץ אני אוהב.

חגי אלון

המשפחה חשובה, ההורים חשובים. מי שביטל אותם, ואת מעמדם בחיי הילד והנער – טעות עשה. האם לא נעה המט'ר טלת לכיוון הקיצוני, בו רק המשפחה, רק ההורים חשובים, עד כדי כך שהשאירו אותם גם קצת חסרי כלים ורוקנו מתו' כן כמו ידינו את הטוב והנעלה שבחינוך הקיבוץ? אני מציע להחזיר את המוסד. אל תיבהלו – ממש להחזיר אותו.

"כשהיינו בני אחת-עשרה, ארגן פינס את אחד הטיולים האחרונים שלו. כמו בימים הטובים, על עגלה רתומה לסוסים, הודיע. בצעירותו נהג לקחת את תלמי'דיו עד הגולן והחורן, למסעות שנמשכו אפילו שלושה שבועות. הם ייבשו פרחים, לכדו חרקים, אכלו ולנו במושבים, בקי'בוצים ובכפרים ערביים... ההורים זעמו שפינס מוציא את הנערים והנערות מע'בודת המשק דווקא בימים שצריכים להם ביותר, אבל פינס, בישיבה שהוקדשה לעניין, הודיע שבענף שלו 'כל העונות בוערות'. את הזרעים שבת הספר זורע היום תקצרו רק בעוד עשר שנים, סבל'נות, חברים" ("רומן רוסי" של מאיר שלו, בהוצאת "עם עובד", עמוד 209).

בשרטוט של דמות החינוך העתי'די יש כמה יסודות שהיו, ושראו לאמץ, תוך התחדשות ושינויים נדרשים. החינוך המודרני ייבנה על אדם אינדיבידואליס'ט בעל שאיפות גבוהות להישגיות ולהגש'מה עצמית, ובו זמנית רוצה ומסוגל לה'בין, שכלית ורגשית, כי להיות חלק מק'בוצה, חלק ממערכת משותפת – זה יעיל יותר, מאפשר יותר, נכון יותר חברתית ורגשית, וגם צורת חיים מוסרית וגבוהה

הדרך והבית (פרק ב')

הקיבוץ סבר כי דרך שאינה מבקשת בית תהפוך למעברה נצחית, וכי בית שאינו יודע ערכה של סלילת דרכים, ימצא עצמו מוקף חומה עם שלט גדול: "כלב נושך"

להקמת הבית: בסלילת כביש צמח-טבריה נטמנה האגדה ההיסטורית שעל יסודותיה נבנתה קבוצת גבע.

קבוצה אחרת של אנשי גדוד העבודה נתקלה, בעת סלילת הכביש, בקצה של אבן מסותתת. מייד נפתח ויכוח סוער: האם לפוצץ את האבן, לא לעכב את המהפכה ולהמשיך לסלול את הדרך, או לחלץ את האבן מתוך האדמה כדי לברוק את שורשי המפעל. הפשרה הייתה לתת לנלהבי השורשים ארכה של כמה שעות: אם יחלצו את האבן בזמן המוקצב – יכ' ברוח, ואם לא – יפוצצו אותה וימשיכו במשימה. ברגע האחרון נחשפה האבן, שהתגלתה כשייכת לבית הכנסת העתיק חמת. אז החלו החפירות, והדרך סתתה במקצת. כך התגלה שריר של ימים עברו ושל פשר הדרכים. והוויכוח בין החלוצים נמשך: האם היה עליהם להתעכב ליד כל אבן, או להמשיך לסלול את הדרך ולפ'ר צץ כל סלע מכשול כדי להמשיך במה'פכה.

פראנץ רוזנצוויג אמר פעם כי לציונים יש בעיה: הם רוצים להפוך דרך בעולם, לדרך אל בית מסוים. הקיבוץ ביקש לומר כי דרך שאינה מבקשת בית – תהפוך למ'עברה נצחית, וכי בית שאינו יודע ערכה של סלילת דרכים ושל ענוות סוכה אל מול טירה – ימצא עצמו מוקף חומה עם שלט גדול: "כלב נושך", מתבצר בפיהוק, שוקע בכפרייתו. הבית שלנו צריך לפתוח חלונות, לאפשר דרכים, למצוא מקום, אך לא לשכוח את אחריותו לעולם ולאדם.

מוקי צור

על אם הדרך בין צמח לטבריה הוק' מה חצר כינרת, בית לפורצי דרך. במשך כל שנות קיומה לא היה ברור אם תהיה מסוגלת להיות בית, והאם הדרכים ש' צאו ממנה לרגניה, לכינרת, לעין-חרוה, לנהלל, לאפיקים, לעין-גב ולמעגן – יהיו דרכים או שבילים צדדיים.

על הדרך בין טבריה לצמח הייתה המ' שורת רחל מלווה בריקוד את הסירות ששטו ליד החופים, אך הכול ידעו כי על הדרך אי-אפשר רק לרקוד בהתלהבות. יש בוך ואבק. ליד אותה דרך גם נקב'רו אנשי העלייה השנייה, במקום שלימים יהיה לבית הקברות של כינרת.

על הדרך מצמח לטבריה עמד מחנה של חמש-מאות פועלים, על אוהלין, וקרא בקול קצבי: רוצים מרק! החברות פיצחו אבנים לחצץ. סלעים פוצצו ונעקרו. על הדרך מצמח לטבריה השתלט שיכרון של עבודה – לא תמיד מדויקת ומתמ'י דה, אך נלהבת. ציבור הפועלים, מאורגן בקבוצות, שהתמסר לעבודה, ביקש לא' חוז גם ברוח ולהוציא לאור ביטאון. קראו לו "הסולל". הרי פועלים אלה היו סוללי דרך בעלי תודעה. למרות זאת, כאשר הציעו להם להקים איגוד מקצועי של סוללי דרכים – סירבו: אנחנו מבקשים שדה, לא דרך, אמרו. האתגר האמיתי יהיה בניית בית. אנו נהיה עובדי אדמה ולא ס'ר ללי דרכים. אך גם כאשר התגעגעו לבית, נשארו נאמנים לדרך הנדושים, לאוהלים הזוים, לפטישים המכים על הסלע.

בימינו, מבקשים האנשים הממונים על הפיכתון להס'ט צעירים מחלומם, מצ'י עים להם לבנות בית. הם סומכים על המ' שכנתה, שתייצב את חיפוי הדרך של הרומנטיקנים. כך ילמדו לחשוב פחות על הדרך, ויתעניינו יותר במגרש החניה.

בעת סלילת הדרך מצמח לטבריה מצאה קבוצה אחת כד מטבעות. היא הס'תירה אותן והן שימשו נשק סודי כדי לה'חזיק מעמד באוהלים הקטנים שבראש הגבעה עליה רצו להתישב. הפקידים הציונים החליטו לא להקים עוד קבוצות, והאמינו כי בלי תקציב – תדר הקבוצה מחלומה. אך האוהלים המקוויים לבית לא זזו מהגבעה. הם לימדו אותנו שלעיתים, תוך סלילת הדרך, נמצא כד המקורות

facebook דברים שרק קיבוצניקים יודעים

נעלי קיבוץ. זה הזמן למדוד צילום: נעמי זינגר

- אחרי החופש הגדול, כל הילדים היו הולכים לסנדלרייה למדוד נעליים
- פק'ל שבילים בקיבוץ: טביעת רגל של כלב
- בטיול אופניים בגן לומדים הרבה על הענפים בקיבוץ, אבל בעיקר לומדים לסדר שרשרת שנפלה

מתוך הקבוצה "דברים שקיבוצניקים יודעים" בפייסבוק